

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre . .	1 „ 50 „
Egyes szám ára .	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér“ rovatban
közlendő cikkek soronkint
10 kr díjért közöltnének.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprensz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyitléri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A munkaadó és munkás közötti viszony.

I.

A mai nehéz társadalmi viszonyok nyomása alatt napról napra élénkebb kifejezést nyer ama közhang, hogy az egész hazát egy iparos-műhelyre kellene átalakítani, hogy a nemzet megélhessen. A viszonyok által megteremtett közszellemnek ama hatalma, melynek befolyása elől nem tudnak kitérni a felső körök úgy, mint az alsók, bizonyára utat tör magának a megvalósulásához, mint azt az iparosok szaporodása hazánkban és a külföldön egyaránt mutatja; de e megvalósulás phasisaiban van egy dolog, mely nélkül a megvalósulás teljes és a nemzetre boldogító nem lehet s melyet azért figyelmen kívül nem hagyhatunk.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a külföldi iparműhelyek és gyárak szaporodásával együtt teremtek és szaporodtak ott a szociális bajok, melyek az e téren „előhaladottabb“ országok népeire nem a megélhetés és jobblét, hanem a legvésteljesebb katasztrófák gazdag forrásai.

Ez nálunk sem lehet másképp a társadalmi viszonyok közös sajátosságai miatt.

Azért ama közhang megvalósulásánál, ha azt akarjuk, hogy a nagyobb lendületnek indult iparral hazánkban föl ne burjánsozzanak ama szociális bajok, melyek a külföldön azzal járnak: mindenképp gondoskodnunk kell arról, hogy a munkaadó és munkás közötti viszony a legjobb legyen.

Mert, mint Széchenyi mondá, semmi öröme sem lenne a nemzetnek abban, ha a gőzhajók ezrei földnek is a Dunát, de azok nem volnának magyarok, ép úgy semmi hasznunk sem lenne abban, ha annyi műhely és gyár keletkezik is hazánkban, a hány családi tűzhely van, ha azokkal ama külföldi zavarok is meg-honosulnának.

E zavaroknak és szociális bajoknak pedig elejét veszi a munkaadó és munkás közötti jó viszony. Ez azonban csak akkor és ott jöhet létre, a hol a munkaadónak nem egyedüli célja a telhetetlen önmeggazdagodás, hol a munkaadó a munkást nem tekinti önhasznára kiszákmányolható élő gépnek, és a hol viszont a munkás a munkaadót nem nézi az általa birt javak bitorlójának, nem tartja — a zavarok szerzőinek tana szerint — ama javakat vele közös tulajdonoknak. A jó viszony csak úgy alapítható meg, ha a munkaadó a munkások javáról lelkiismeretesen gondoskodik és ezáltal bizalmuk és szeretetüket megnyeri, s ha viszont a munkások állapotukkal megelégedettek s munkaadójuk iránt hálával és tisztelettel viseltetnek; ha egyikük sem feledkezik meg arról, hogy őket egymáshoz kölcsönös kötelek és kötelességek fűzik, s mindketten tudatával bírnak annak, hogy a munkaadó jó hajlamának a munkás iránt és a munkás tiszteletének a munkaadó iránt a kettőjük közötti kölcsönös szeretet kifejezésének kell lennie.

Ezeknek alapja pedig a vallásosság, mely nélkül e viszony nem képzelhető.

Ezer meg ezer módja és alkalmak van a munkaadónak, mint olyannak, ki szellemileg és anyagilag magasabban áll, arra, hogy a kölcsönös jó viszony megalapításának kezdeményezője és ápolója legyen. A vallásos érzelmeknek, a keresztény emberbaráti szeretetnek ezer meg ezer útja és módja van arra, hogy meggyőzze a munkást, hogy érdekeik ugyanazok, hogy a munkaadónak nem az a törekvése, hogy mindent magának kapariton, hanem midőn neki munkát és ezért tisztességes bért nyújt, az ő javát is ép úgy előmozdítani iparkodik, mint a magáét. Hát a betegség, szegénység, családi és más csapások stb. mily hatalmas eszközök a bizalom, a szeretet, szóval a jó viszony megalapítására!

De nem elég a jó viszonyt ekép megteremteni; fenn is kell azt tartani, ha a fenyegető veszélyt gyökeresen akarjuk elhárítani. Erre pedig a mondottakon kívül szükséges kellék, hogy a felismert kölcsönös kötelesség iránt legyen meg mindkét félben és azokban is, kik állásuknál fogva a munkásra befolyást gyakorolnak, a tetters akarát és képesség ama kötelesség teljesítésére.

F.

Magyar kisderek pusztulása.*)

Sohasem beszéltek és irtak többet Magyarországon e tárgyról, mint jelenleg a köz-művelődési egyesületek alakulása, a lelenzházi enquete és az orvosi congressus alkalmából.

*) A „Nemzet“-ből vettük át ezen érdekes közleményt. Szerk.

Látta jól, de valahogy elnyelte.

Zajtalanul foglalt helyet a maga asztalánál s bontogatni kezdett valami poros, lelketlen aktákat. Hozzá fogott egyhez s olvasta, olvasta jó darab ideig, de az értelmét nem bírta sehogy sem kivenni. Minden szót kétszer is kimondott, hanem az összefüggést köztük nyomban elfeledte.

Hosszasan vesződött, de sikertelen volt minden erőfeszítése: kósza gondolatai zavarosan gomolyogtak, minden rendszer nélkül. Utoljára türelmét veszté és boszus lett magára. Majd aggódni kezdett különös állapota fölött s bizalma megingott jövődjére iránt.

— Mi lesz így belőlem!

A késő novemberi idő, világtalan, szürke egével, mogorva gyászával hidegen borongott be a tágas ablakok szennyes karikáin, nyomottá téve benn a szoba hangulatát. Kívül is, belül is olyan barátságtalan, szomorú világ volt, mely a beteges lelket sötét önkínzó elmélkedések szövénényeibe szokta süllyeszteni.

Török Béla letette kezéből az írást s me-reven bámult fakó asztalára. Nem fájt semmije, de mégis oly rosszul volt, hogy nem maradhatott tovább a hivatalban.

Alig várta, hogy otthon lehessen.

Lesütötte fejét s gyorsan igyekezett sze-

Megvan a meleg érdeklődés; halomba gyűjtve állanak a kétségbevonhatlan statisztikai adatok; szivig és velőig ható szónoklatokat hallunk és cikkeket olvasunk; de mindezek csak azon szomorú tapasztalatot és tényt állapítják meg, melyet eddig is tudtunk, hogy Magyarország szülötteinnek több mint fele elvész, mielőtt a 7 éves kora elérté. Még szomorubb adat, hogy a megdöbbentő arányok éppen azon megyékben és vidékeken tűnnek fel leginkább, melyekben a magyar faj tömegesen lakik.

Nem kell tehát többé semmi bizonyíték arra nézve, hogy a pusztulás az ország lakóinak felére terjed ki és hogy az leginkább a magyar fajt sújtja.

Elismerjük a statisztikusok érdemét, mert legyen az eredmény bármily megdöbbentő, a valóság áll előttünk és övék az érdem, hogy a fátyolt e szörnyű nemzeti sebről elvonva, reámutattak. Az igazság, ha keserű is, mindig többet ér a csalódásnál.

De azt kérjük, hogy midőn e ponthoz elértünk, szabad-e ott csak egy pillanatra is megállanunk? Ezt tudva, az-e a feladatunk, hogy jajveszékéljünk a szörnyű eredmény fölött, vagy elmerengjünk a nemzeti veszteség fölött, vagy végre keleti önmegadással azt mondjuk, mit földmives népünk ajkain oly gyakran hallunk: „Az Isten adta, az Isten elvette“?

Nem és százszor nem! A mi nemzetünk régen bucsut mondott annak a felfohászokodó korszaknak, midőn még tehetetlenül várta a jobb kora, vagy a „nagy szerű halált“; jó volt ez az eszményiség ama korszakában; de 1848 óta nemzetünk gyakorlati ténnyé lépett; először védte létét és jogait vérrel és vassal; most pedig védeni fogja helyes intézményekkel és a közművelődés elterjesztésével.

Maga a tudomány, a statisztika

rény kis lakása felé, hogy ott meggyógyuljon, hogy ott kipanaszolja magát annak karjai közt, a kinek hozzá csak incselgő szava van, a ki gyengeségeit bezzeg nem veti szemére durván, kegyetlenül, mint az irgalmatlan idegen emberek. Egész lelke csupa vágyódás volt, csupa szomjazó szeretet.

Haj! mert csak az üldözöttek, a világgal meghasonlott szívek érzik igazában a nyugodalmat, szerető otthon valódi értékét, nem pedig azok, kiket a szerencse öröke fogadott, kiket az emberek tenyerükön hordanak, kiknek ez a világ a szélrózsa minden irányában egyaránt kíváncsú, kedves.

Haza ért.

A felesége vidáman szaladtott elébe; megölelte, megcsókolta, végigczirogatta s elhalmozta mindenféle nyájas beszédekkel. A mint azonban a férjét jobban megtekinté, megütődve kiálta fel:

— Mi az? Rosszul vagy?

Az nem válaszolt semmit, csak beleveté magát a kandalló előtt álló nagy karszékbe s feleségét gyöngéden maga mellé huzta.

A kandallóban erős tűz duhogott, kellemes meleget árasztva a körülte ülőkre. A délutáni homály egyre vastagabban folyna be a szobát, melynek falain a tűz fénye már halványan meglátszott.

Török Béla egy pillanatra megkönnyeb-

A „Székelyföld“ tárczája.

Összeromlott élet.

— Rajz. —

Írta: Jakab Ödön.

A hivatalból korán eltávozott; azt mondta, hogy beteg.

Beteg is volt, de nem olyan betegsége vala, mely a sárgára szírt arcon vagy a hamvasan lobogó, beesett szemekben világosan elárulja magát s majdnem megnevezi az orvosát is, a mit a jó Isten a szenvedők számára fűvekben, vizekben készít bölcsességgel. Az ő betegsége afféle megnevezhetetlen, csöndes betegség volt, melynek láttára az orvos tehetetlenül vonogatja vállát s legfőlebb pár heti szórakozást rendel.

Már a délelőtti órákban sem érezte jól magát: kedvetlen volt és szerfölött ideges. Délután pedig még a legapróbb körülmények is mind összejársának, hogy levertébbé tegyék.

Egy kissé megkésve érkezett fel a hivatalba, a miért a főnök egész szokatlanul durván ráförmedt:

— Maga, barátom, rossz ember! Maga, barátom, hanyag fráter!

— Instálom, az ebéd véletlenül...

— Semmi „véletlenül“! Nem fér a nya-

kára a munka, mióta új házas. Bezzeg az első felesége mellett nem volt ilyen hanyag. Kár volt olyan könnyű szerrel tudni szegényen! Bizony mondom: kár volt.

Török Béla elfojtott ingerültséggel esett a beszélő szavába:

— Ne tessék ezt érinteni. Kérem, ne tessék.

A főnök azonban két hüvelykét kartövé-nél a mellényébe dugva, még tekintélyesebb állásba mesterkedte magát és szigorúan feddözve folytatá:

— De sőt kötelességem érinteni, mert hibát követett el, mely a hivatal tekintélyét érzékenyen sérti. Botrányos, könnyelmű házasságával fellázította a várost maga ellen, hogy ujjal mutogatják, mikor az utcán jár. Érti, barátom, ujjal mutogatják.

— Nem tehettem másként, különben megörültem volna.

A főnök ur gunyosan hunyorgott.

— Hja barátom, az ilyen szerelmes ember aztán ne álmodozzék előléptetésről, kivált ha a hivatalos órákat is így elturbékolja. Egyébiránt elmehet.

Török Béla fülig vörösödve szédelgett ki a főnöktől a hivatalszobába, melynek lakálytalan, rideg falai közt társai már javában morszolták a napi robot-munkát. A mint ő belépett, feltűnően belebujtak mindannyian irományaikba s nevettek csendesen.

sem állhat meg e félnemzetet fedő sirhalomnál. Kutatnia kell az okokat, melyek e nagymérvű halandóságot előidézik; a tényezőket, melyek e megdöbbentő eredményt adják.

Melyek is lehetnek e tényezők?

A nyomorult, czélszerűtlen lakásmód, a ragályok nagymérvű elterjedése, az egészségügyi közegyek csekély száma vagy ritkán igénybevétele, az életmód szabálytalansága vagy nyomorultsága; vagy elvégre, mivel éppen a gyermekek nagy halálozásáról van szó, a szülői közöny és gondatlanság?

Kétségtelenül megvan mindenik; csak hogy szerfölött nehéz az ezt illető adatoknak végére járni és azokat statisztikai táblázatokban összegezni.

Vizsgáljuk meg csak köznépünk lakóhelyét és kétségkívül reáakadunk a pusztulás egyik tényezőjére. Egész országban csak itt-ott találunk oly községre, melyben köznépünk lakása megfelel a legkezdtelegesebb közegészségügyi szabályoknak. Az utcák árkaiban ott bűzhödik a ritkán kiszáradó mocsár, vegyítve az udvarok leszívargó szennyjével; és utálatos miasmákkal tölti el maga körül a tisztességes levegőt; partjain ott diszlik a mérges növények egész virágágya: a beléndek, a gyüszüvirág, a pukantó barátságos együttlétben a 49-ki muszka-látogatás emlékével, a szerb tövissel. Az udvaron ott áll a felhalmozott szemét és trágyadomb, mely esők idején bűzhödő áradatot söpör végig az udvar hosszában. A szobák rendesen szűkek; apró ablakokkal vannak ellátva, melyek alig adnak a szobáknak elég világosságot; a szellőztetés éppen nem szokásos. Pedig nagy szükség lenne rá, mert a trágyadomb rendesen nagyon közel van a házhoz, úgy hogy annak falai möhön szívják fel az abból származó nedveket és penészes bűzzel töltik el a levegőt. Sok helyütt meg nem válogatott agyagból áll a szoba talaja; némely helyütt vert földből áll még a fal is, s mielőtt teljesen kiszáradna, már beléje költözik a család. Nem egy faluban a kéményeket is fényűzésnek tartják; és ha légnymás van, az egész lakás teli van füsttel. A padlásokat rend szerint gabonafélével töltik meg, s ha a zsup- vagy nád-fedél beázik, a kicsirázott gabona újra penészsza-rogat áraszt az egész lakásban. A ház amugy is alacsonyan van építve; de azért a család a tisztességesebb, szárazabb és egészségesebb első szobát, mely néhol padlózva is van, lakatlanul hagyja; s bármily népes legyen is, a hátsó szobában vagy éppen ablaktalan kamrában szokott tartózkodni éjjel-nappal, melynek légtartalma fél annyi embernek is kevés volna. Itt hál a családnak nagyja, kicsinye, összezsufoltan, s néha még a katonát is ide szokta befogadni szálló vendégül. Könnyű belátni, hogy ez még közérkölciség szempontjából is mennyire hátrányos.

Az udvaron barátságos közelségben szok-

tak lenni a trágyadomb és a kut, melynek gárdolatja néha csak valamivel magasabb a földszintnél és mellette szerves összeköttetésben terjeng egy kis tó a sertések és vizi szárnyasok gyönyörűségére. Ha azután hosszabb tavaszi vagy őszi esőzés van, a trágyadomb leve és a tó bűzhödő vize szépen beszívárog a kutba, mely a család mindennapi italát szolgáltatja.

Növényzetet, vagy fákat látni az udvaron, vagy a ház előtt, még most is a dicséretes kivételek közé tartozik.

Ily lakáviszonyok mellett lehet-e csodálkozni azon, hogy ha esetleg ragályos kórok terjednek el a községben s a kolera, vörheny, himlő, vagy diphteritis a rosszleltű szobában egymásra halmozott gyermekek között csoportosan szedi áldozatait? Nem-e azon kell csodálkoznunk, hogy megmarad-e szegény parányi teremtesek közül csak egyetlen is, midőn nincs, a ki értésőkre adja, hogy a beteg gyermekeket az egészségesektől okvetlenül el kell távolítani?

(Folyt. következik.)

P. Szathmáry Károly.

Levelezés.

Papolcz, 1885. okt. 11. *)

Valahányszor községünkben a kapukra és házak oldalára tekintek és ott látom az „Adriai biztosító társulat” biztosítási jelvény-táblácskáját, mely csaknem minden házge-
rezden vagy kapufélfán a maga dicső har-
mincz krajczáros voltában ott diszeleg: min-
dig, de mindig eszembe jutnak „Báró de
Manx” vizen, szárazon és levegőben, gyalog
és lóháton való igaz élményei. Hogy is ne
juttánának, midőn tudom, hogy az „Adriai
biztosító társulat” kőborló ügynökei mily
szépen rászédtek volt annak idejében a biz-
tosítási feltételekkel nemcsak a községi la-
kosságot, melyre — akarva, nem akarva —
nagyhangu ígéretek mellett ráerőszakolták a
biztosítást és tíz darab váltójuk aláírása után
mit sem gondoltak vele, hanem magát a köz-
ségi előjáró urakat is, kik egy esküdtet és
egy községi szolgát adtak ezen kőborlók
mellé, hogy a népet annál inkább rászéd-
hessék; a kőborló urak pedig minden 50
biztosítás után a községnek egy szép vizi-
puskát ígértek, mely azonban láthatatlan
szintű?

Milyen szép haszon! Százötven tűzbiztosi-
tás után csupa ajándékból három darab lát-
hatatlan szintű vizipuska! Épen a napokban
érkeztek meg, de az a baj, hogy sehogy sem
akarnak vizipuska-szint felvenni. Csak az én
malicziózus agyamban tudtak nagy porfelle-
get csinálni, a mint a zágoni keresztől Lázár

*) Térhiány miatt késett.

Szerk.

szenvedtem, mindent kiállottam, mert na-
gyon szerettelek.

Török Béla e szavakra daczosan kapta fel
alálankadt tekintetét s úgy látszott, hogy tö-
kéletesen meg van erősödve. Valami kihívó,
makranczos erély volt hangjában, a mint
visszafelelt:

— Nem is törődöm én többet semmivel a
földön! Hadd lármázzanak, hadd ugassanak
reám az emberek. Mit bánom én? Csak hogy
egyszer mellettem vagy, az enyém vagy.

És keblére rántotta a szép, fiatal asszonyt
és szoritotta azzal a szenvedélyes, önző sze-
relemmel, mely féltett tárgyát szeretné min-
dentől elzárni, hogy még az a levegő, az a
napvilág se érintse, a mely mást érintett.
Drága volt neki ez asszony, mert birhatását
sok szenvedés árán váltotta meg!

A tuláradó érzelemtől tikkadtan suttagá:
— Igen, enyém voltál és enyém vagy
örökre, osztatlanul!

Osztatlanul! E szóra elakadt és úgy el-
gondolkozott... Gondolata hirtelen vissza-
szállt a multba s bevégzett, megmásíthatlan
tényeket bolygatott fel onnan. Emlékezett,
képzelt... A megzavart beteg lélek sa-
játos logikájával némely, eddig természe-
tesnek tetsző dolgokból oly meglepő új
eredményeket vont le magának, melyekkel
foglalkozva, iszonyatosan szorulni érezte a

Benedek önkéntes tűzoltó főparancsnok ur,
mint eme társulatnak ügynöke, négy szép
pejparipával hozatta, azaz — pardon! — ő
maga a saját zsebébe rakva hozta a szegény
községi nép harmadszori bosszantására a —
váltókat kifizetés végett. Jól esett ez most
a reászedett községi lakosságnak, midőn az
adó-, no meg a közmunka-végrehajtó feje
alól a párnát is elzálorgolta. Mondhatom, so-
kan kitűnően fogadták a különben népszerű
főparancsnok urat. Sőt, a mint tudom, töb-
ben elhatározták, hogy felmondják az ügyle-
tet és ily verseny-társulattal, mely hazugsá-
gokkal gyűjtötte hiveit, nem állanak össze-
kötetésbe. Hogy is ne, mikor neki lett
volna haszon, ha a három darab vizipuskát
községünknek megadja, de a falelkü még
annyit sem tett?

Most csak két rossz vízfecskendőnk van
és pedig oly állapotban, hogy egy meggyuj-
tott kéve zsupot sem lehetne velük kioltani.
Van továbbá három vaskánkánk. Ennyi az
egész tűzoltó eszköze a mi községünknek.
Pedig a község jelen évi költségvetésébe is
— mint illetékes egyéntől hallottam — 400,
mondd: négyszáz forint volt felvéve vizi-
puskára. Mondom, csak hallottam, mert a
költségvetést, számadást nálunk nem szokás
közszemlére tenni, nehogy arról vagy egy
olyan kötekedő egyén, mint jó magam is,
tudomást vehessen. Pedig tudom, hogy a mi
örökös lyukas zsebükből a 400 főres, mint
rendesen, kihull, a nélkül, hogy vizipuskánk
lenne. És ez jól van így, mert a t. képviselő
urak nem tudják, hány hét két hét. S punk-
tum.

Holnap (?) az iskolák is megtelnek tanon-
czokkal, azaz: nálunk az 1885—6. iskolai év
holnap okt. 12-én veszi kezdetét, (?) mert
eddig nem lehetett. *) Jó idő járt, sok mezei
dolog volt s Nagy Imre urnak ki kellett a
jó időben vadászni magát, mert aztán reá
rivallunk, ha az iskola falát ott hagyva, va-
dászgatni jár. No, valljuk meg, az örökös
iskolaszéki elnök ur sem ért reá a tisztíta-
tásra. Sok dolga volt a mezőn, meg az Oláh-
országba való deszkaszállítatással.

Kiváncsi vagyok, hogy most már mi fog
történni a görög nem egyesült felekezeti
iskolával, miután a dászkel ur nem bír a
kultuszminiszter ur magas rendeletének meg-
felelő qualificatioval, hogy taníthassa a kis
ficsorokat és fátákat. Ugy hiszem, minden
marad a régi... Az oláhok hordják a fát,
hogy egy szép felekezeti iskolát építsenek, s
azután csak egy megfelelő qualificatioval bíró
tanító kell, s mindjárt tultesznek a mi állami
segélyben részesülő községi iskoláinkon —
az iskolaszéki kegyes engedelmevel mondott
szó legyen.

*) A mint illetékes helyről utólag értesültem, tani-
tónk még okt. 12-én sem kezdték meg a tanítást,
mert még nem hogy ki volna nekik takarítva a tan-
termek, de arra kilátás sincs egyelőre.

Czikkiró.

szívót. S minél jobban fájtak a gondolatai,
felhevült agyában annál elevenebben, két-
ségbeejtőbben színezte ki azokat. Mert ter-
mészete a szenvedő embernek, hogy szint-
ugy kéjelegve szeret szenvedéseinek újabb
meg újabb istápot keresni.

Az idő már öt óra felé közelgett és ő még
mind az előbbi helyzetben szötte, fonogatta
emészto, bus gondolatait. A kandalló tüze
szeliden süttött ki elborult arczára, mely
rendkívül sápadt lett a nagy izgatott-
ságtól.

Egyszer csak a keblén pihenő asszonyt
onnan felrántotta:

— Nézz reám!

Az asszony meglepetve nézett:

— Csókolj meg.

Megcsókolta.

Most ő nézett az asszony szemébe keser-
nyés, fagyasztó mosolylyal:

— Ugy-e az első férjedet is éppen úgy csó-
koltad, éppen úgy ölelted? Ne tagadd. Tu-
dom, többször láttam.

Az asszony összezsezent:

— Béla! Mi jut eszedbe? Beteg vagy?

Török Béla felkaczagott:

— Hogyne volnék, ha elgondolom, hogy
ellenséggem lett miattad mindenki, s aztán
még te sem vagy egészen az enyém!

— Hát kié vagyok? — zokogta a bámuló
feleség.

A mi derék iskolaszékünk mindig készül,
hogy valami nagyszerű iskolát építsen, de
még a megfelelő is mindig késik. Községi
iskoláink a hajdaniak és az ev. ref. egyház-
község tulajdonai s községi iskolának nem
felelnek meg. Inkább lehetne használni juh-
pajtának mind a három termet, mint isko-
lának. De mit mondjunk többet? Hisz eléggé
jellemző iskolaszékünkre, ha annyit mondok,
hogy még sem az 1873. és 1874. évi, sem a
későbbi iskolaszéki számadásokkal nincsen
tisztában. A mely iskolaszék ilyen zavarban
van, mit lehet attól várni?

Igaz, ma vasárnap és templomba kellene
mennem imádkozni, de megvallom bűnömöt,
nem megyek. Hogy miért, azt is megmon-
dom: szeretem az életemet és nem akarom
magamat kőfal alá temettetni. Templomunk
ugyanis olyan gyenge lábon áll, hogy — bi-
zony Istén — egy erősebb rázkódásra össze-
omlik. Mint mindenben, úgy ezen is majd ak-
kor okulunk, mikor néhány embert oda
nyomott. Akkor aztán lesz nagy hűhó, bűn-
nyomozat, hogy kit terhel a vétkes gondat-
lanság, a mi pedig az agyonnyomottakat fel
nem fogja támasztani; hanem azért bevárjuk,
hogy reánk omoljon. Különböznék ne menj oda
s nem nyom oda.

B—y.

Emlékünnepély,

Szárázpatak, 1885. okt. 22.

Megható szép ünnepély folyt le e hó 18-án
a szárázpataki róm. kath. iskolában.

Méltóságos Potsa József főispán ur mult
évi október 18-án iskolánk részére 1000 fo-
rintos alapítványt tett le boldog házassága
25 éves emlékére; ezen ezer forint alapítvá-
nyilag meghatározott évi kamatának egy ré-
széből vásárolt imakönyvek osztattak szét a
hat évig iskolázott leánygyermeknek közt.

Reggel 10 órakor „Te Deum“-mal tartott
istentisztelet után levonultunk az iskola ter-
mébe, hol főtisztelendő Rápolthy Ferencz
plebánus ur meleg szavakban hozta a nagy
közönségnek tudomására, hogy milyen neve-
zetes napja van az iskolának és kinek kö-
szönhetjük ezt. Ezután felolvastatott a még
többek előtt ismeretlen alapítványi levél.
A jelenvolt közönség a levél felolvasása után
lelkis élelkezésben tört ki, éltetvén jöltevon-
ket. Ennek végeztével plebánusunk a gyer-
mekekhez intézett gyönyörű vallásos beszé-
det s kiosztattak az imakönyvek. Kilencz
leány növendék kapott könyvet, kik örömmel
és hálával eltelve vették kezükbe az ima-
könyveket, kérve a minden jónak kutfejt,
hogy áldásával elhalmozva, az emberi kor
legvégső határáig éltesse kegyes jöltevonket.
Ezzel az ünnepély véget ért.

Egy jelenvolt.

A beteg keserűn tördelte:

— Most az enyém; de hát azelőtt?

S újból fellobbanva nyögte:

— Megöl ez a gondolat! Szeretném, hogy
multad, jelened, jövőd mind az enyém le-
gyen. Hogy ne legyen hozzád senkinek egy
parányi része se. Hanem a multad már a
másé!... Jaj, megfulladok!

Felugrott és kirohant a szabad levegőre.

Kүн az alkonyattal erős havazás állott
be. Szakadtott a hó, süvöltött a szél; a kis
város utcái néptelenek voltak.

A szerencsétlen ember nem volt képes
többé magán uralkodni: egész belsőjében
rémitőn háborgott. Józan esze teljesen el-
vesztett minden befolyását; testétől, lelkes-
től martaléknul esett gyötrő, kegyetlen fán-
táziáinak.

Határozatlan, ingatag léptekkel szédelt
a világtalan utcán. Árvának, elha-
gyottnak érezte magát az emberek között,
kinek senkije sincs. Gyilkos szerelemfáltás
szállotta meg szívét s úgy tetszett, hogy a
felesége őt az első férjével a multban meg-
csalta... Ugy van... megcsalta!... Az
az ember élvezte az első ártatlan csókokat,
ő meg most csak tarlóz ama boldog férj
nyomán, a ki már a kielégített örömek kö-
zömbös nyugalmaival mosolyog fölötté: a
második férj fölött. Igen... mosolyog...

Meghívó.

A kézdívárshelyi Stephanie-menház folyó évi rendes közgyűlése K.-Vásárhelyen, a tanácsháznál október hó 25. napján délután 2 órakor fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagokat s minden érdeklődő ügybarátot bizalommal meghívunk.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári, pénztárnoki és leltározó bizottsági jelentések.
3. Számvizsgáló-bizottság előterjesztése és annak a jövő évre való kinevezése.
4. Tanácskozás a felett, mikép lehetne az orbai- és kézdíjárshelyi szegényeket menházunkba felvenni és minő feltételek mellett.
5. A jövő évi költségelirányzat megállapítása.
6. Tanácskozás a menház épületeinek nagyobbitása felől.
7. Az éven át felveendő szegények létszámának meghatározása.
8. Indítványok s kérvények.

Kézdí-Vásárhelyt, 1885. október 16-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.

Meghívó.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő-intézet folyó évi rendes közgyűlése október hó 25. napján délutáni 3 órakor Kézdí-Vásárhelyen, a tanácsháznál fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagok s minden barátai a nemes ügynek bizalommal meghívhatnak.

Főbb tárgyai a gyűlésnek:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári, igazgatói, pénztárnoki, iskolaszéki, bizottsági jelentések az intézet anyagi és szellemi működéséről.
3. Jelentés a nagyműveltségügyi miniszter ur által építkezésre utalványozott államsegély mikénti felhasználásáról és azok összesített számadásairól.
4. Számvizsgáló-bizottság jelentése és annak a jövő évre való kinevezése.
5. Az árvaház szomszédságában vásárolt telek vételének, átalakításának és az arra tett költségeknak bejelentése.
6. A női ipariskola felszerelése, beosztása- és költségelirányzatának bejelentése.
7. Jelentés a vallás- és közokt., valamint az ipar- és kereskedelmi miniszteriumok által tett segélyezésekről.
8. Bejelentése az árvaház életrajzának keletkezése óta.
9. A család-tanítónői állomás szervezésére vonatkozó isk.-széki jelentés.
10. A felveendő árvák létszámának meghatározása.
11. Több folyó ügy elintézése, indítványok.

Kézdí-Vásárhelyt, 1885. okt. 16-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.

Különfélék.

— **Görgényből haza.** A trónörökös pár utja Görgényből Maros-Vásárhelyig diadaluthoz hasonlított. Maros-Vásárhelyen a trónörökös pár megérkezésekor a város valamennyi harangja zugott, az utcák fényesen ki voltak világítva és a legtöbb ház fellobogózva. A trónörökös pár a városon keresztül közvetlenül a pályaudvarhoz hajtatott, hol Bánffy főispán, Györfy polgármester, Dózsa főjegyző és Geréb helyettes rendőr-főnök által fogadtatott. Ő fenségeik a hatóságok képviselőitől, megköszönve a rendkívül szívélyes fogadtatást, oly igérettel bucsuztak el, hogy jövőre ismét eljőnnék. Ezután a külön udvari vonattal a megjelent előkelő közönség lelkes éljenzése közt Budapestre indultak, a hova másnap (20-án) reggeli 8 órakor érkeztek meg.

— **Meghívó.** A magyar szent korona országai vörös kereszt egyeténének Kézdí-Vásárhely vidéki választmánya folyó 1885. évi október 25-én délután 4 órakor Kézdí-Vásárhely város tanácsházánál gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívhatnak. Kézdí-Vásárhely, 1885. okt. 22. Br. Szentkereszty Stephanie, elnök. Dobay János, főjegyző.

— **Tüzesetek.** Folyó hó 18-án este 9 órakor Szárazpatakon Miklós Pál csüre és három szénaboglyája leégett. 21-én este 7 órakor az előbbinek szomszédságában szintén tűz ütött ki, mely Bartók Mártonnak öz- és tavaszgabusával telt csüret hamvasztotta el. Hogy mindkét tűz tovább nem terjedt, az az előjárók, de különösen György András bírónak köszönhető, kiknek nagy erélyvel sikerült a lángokat elfojtani. Mint leveleznök írja, mindkét tűz oka ismeretlen.

— **Meghívó.** A „Háromszékmegyei Tanítótestület” 1885. október 30-án az „Eötvös-alap”, „Országos tanítói árvaház” és a tanítótestület „Segély-egylet”-e javára a sepi-sztgyörgyi városház dísztermében estélyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Műsor. 1. Gyözelmi dal Huber Károlytól. Éneki a kézdívárshelyi tanítói dalkör. 2. Prolog az E. M. K. E. alakuló közgyűlése alkalmára. Irta Szász Károly. Szavalja Harmath Domokosné urasszony. 3. Magyar ábránd Ridleytől. Hegedűn előadja Finta Géza. 4. Magándal az „Afrikai nő”-ből, Meyerbeertől. Zenekísérettel éneklí Lengyel Ilona k. a. 5. Simon Judit, ballada Kis Józseftől. Szavalja Baló László. 6. A munkások kara, Boieldieu F.-tól. Éneklí a kézdívárshelyi tanítói dalkör. 7. Táncc. Belépti díj 50 kr. Kezdeté 7 órakor. A jótékony célra való tekintetből szíves felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtatványoz a rendezőség.

— **Jókai számtani feladványa.** A napokban egy díszes esküvő volt a fővárosban, a melyen Jókai és Tisza Kálmán (ez helyettesítve) voltak a násznagyok. Az esküvő utáni

nászlakomán a kiadó násznagy, Jókai, felköszöntőjében a következő szellemes és följegyzésre méltó feladványt adta fel a vőlegénynek, mint azt a „Nemzet”-ben olvassuk: „Ön, uram, — mondja a vőlegénynek — mint hallom, kitűnő számtudós; ime, én egy feladványt adok önnek. Miként lehet az, hogy az öröm kétféle osztva meg sokszorozódik és a fájdalom megosztva felényi lesz. Kivánom, hogy e feladványt házasságában szerencsésen oldja meg.” Jókai különben a nászlakoma után korábban távozott a lakodalmasok közül s az ifjú párt a szülői háznál fogadta és a menyasszonynak egy antik ékszert nyújtott át neje nevében, melyet egykor menyegzője alkalmával ő adott volt nejének; ezt átadta azzal a kívánsággal, hogy a fiatal pár annak birtokában ép oly boldog házasságát éljen, mint a minőt ő élt át szerett és tisztelt nejével. A fiatal pár P. Szathmáry Aranka, P. Szathmáry Károly leánya, és Walla Ferencz dr. volt, kik e hó 19-én esküdtek meg.

— **Vasúti szerencsétlenség** történt szerdán délután a maglódi állomás közelében. Az esetről a budapesti lapok a következőket jelentik: A szerdán délután Nagyváradról jövő 311. számú személyvonat, telve utasokkal, a rendes időben, félkilencz órakor este, érkezett Maglódra, mely a budapesti központi pályaházhoz a harmadik vasúti állomás. A vonat csak pár percre állt meg, s aztán, mivel a pálya szabadnak volt jelezve, folytatta útját a főváros felé. Alig hogy kiért az állomásból, beleütközött egy tehervonatba, mely „tolatás” folytán a váltóvágányra került s a személyvonatnak állotta útját. Az összeütközés oly erővel történt, hogy a mozdonny kizökkent a vágányból s mélyen belefuródott a töltésbe, a személyszállító kocsi egy része pedig darabokra törött. Leírhatatlan volt az utasok rémülete, kiket az erős zökkenés helyeikről kidobott. Késégsbeesett segélykiáltások vegyültek a léket kapott gőzkazán erős sistergésébe, az épen maradt kocsikból ijedten ugráltak ki az utasok, s segélyre siettek azoknak, kik a kocsik romjai alá kerültek, vagy a szenvedett sérülések folytán eszméletüket veszítve, a menekülésre képtelenek voltak. A sötét éj még rémesebbé tette a jelenetet, a rémület növelte a zűrzavart s megnehezítette a mentést. Az utasok közül összesen haton szenvedtek súlyosabb sérülést, többben csak jelentéktelen horzsolásokkal menekültek meg. A sérültek közt van öt férfi és egy nő. Legsúlyosabban sérült meg egy férfi, kinek az ütődés folytán megrepedt az ajka s két foga kitorlott. Az utasok az állomáson várták be, míg a pályáról elta- karították a kocsioromokat s új vonat jött, melyen reggel négy órakor Budapestre érkeztek. Másnap (csütörtökön) d. e. vizsgáló bizottság járt a szerencsétlenség színhelyén s konstataálta, hogy a szerencsétlenségnek közvetlen okozója a váltóór, a ki holtreszgre itta magát s még akkor sem tért magához, mikor a szerencsétlenség megtörtént. De nagy felelősség terheli a forgalmi főnököt is, a ki nem nagy lelkiismeretességgel teljesítette föladatát s kit e miatt fel is függesztettek.

— **A keleti események** színhelyéről ismét harcias hírek érkeznek. Szerbia, ugy látszik, mégis csak harczra indul Bulgária ellen, hogy a berlini szerződés megszégése által megingatott egyensúlyt helyreállítsa és Szerbia érdekeit megoltalmazza. A hadüzenetet minden órán várják Szófiába. A porta semlegesen viseli magát a felekkel szemközt: konstantinápolyi jelentések szerint a bolgár terület fegyveres megtámadása ellen ugyan külsőleg tiltakozni fog, de aztán nem törődik vele, ha a szerbek a bolgárokat jól elverik. — Egy londoni távirat szerint Angol-, Francia- és Olaszország közt egyetértés jött létre, mely a keleturmeliai status quo ante helyreállítása, valamint Sándor bolgár fejedelem detronizálása ellen van irányozva.

— **Eltemetett utasok.** Pontebbából szintén megdöbbentő vasúti szerencsétlenség híre érkezik. A mint e hó 6-án a rendes személyvonat áthaladt a Pontafelt és Pontebbát összekötő hidon, a szemben levő hegyről hirtelen nagy földtömeg szakadt le ép az alatta elrobogó vonatra, melyet a szó szoros értelmében eltemetett. A vonaton volt utasokon

iszonyu rémület vett erőt. Menekülésre gondolni sem lehetett és a helyzet kétségbejítő voltát még fokozta az egyre növekedő levegőhiány. A legborzasztóbb halálnak néztek eleibe a szerencsétlen utasok. Vagy egytől-egyig asphixiában halnak meg a borzasztó sötétségben, vagy a hid leszakad a nagy súly alatt és izzé-porrá zuzva, a mélyen fekvő és megáradt folyóban találják sirjukat. Toll képtelen leírni azt a rettenést, melyben az életükkel már-már leszámolt emberek több órát töltöttek, míg végre a környék lakosai lankadatlan erőmegfeszítéssel hozzáláttak a vonat kiadásához. Pár utas maradt csak sér tetlen. A legtöbb eszméletlenül feküdt a kupékban s sokan bele is haltak. A vonaton volt dr. Bosány Miksa római egészségügyi tanácsos és főtörvényszéki orvos, hazánkba, ki Budapestten való tartózkodása után ép hazautazóban volt. Dr. Bosány-t, a ki egyébiránt dr. Lenhossék József kitűnő tudósunk sógora, a halálos félelem annyira megviselte, hogy 24 óra lefolyása alatt egészen megöszült; ezenfelül elvesztette pénzes tárczáját és összes holmijait. A szerencsésen megmenekült utasoknak 20 órát kellett Bolognában tölteni, míg tovább utazhattak. Dr. Bosányt, a ki a római nagykövetségnek is orvosa, eszméletlen állapotban szállították Rómába, hol a gondos ápolás következtében már kigyógyult bajából. A hegyszakadás valószínűleg a sok esőzés következtében állt be.

— **A számító zongoramester.** A „Nógrádi Lapok” a következő tragikus történetet írja a nevek elhallgatásával: Egy p...-i gazdag földbirtokos 18 éves szép leánya bele szeretett halálosan a zongoramesterébe. A beteges atyának nem volt kedvére a dolog, mert a zongoramesterről nem a legjobb hírek szállingóztak. A leány nem tágitott s a beteg ember végre bele egyezett a házasságba és már az esküvő is ki volt tűzve. Időközben az atya meghalt s a hogy a végrendeletet fölbontották, kitént, hogy összes vagyonát a nejeire hagyta, mert „a zongoramester könnyelműsége mellett” aggódik leánya jövője és sorsa fölött. A zongoramester, a mint megértette, hogy a vagyon nem a leányé, elkezdett dühöngeni s visszadobta a leánynak a jegygyűrűt. Alig pár hét múlva aztán egész csendben és titokban egybekelt a volt jegyese — a nyjával. A leány az esküvő napján a temetőbe ment és atyja sirján föbelőtte magát. Szétronsolt fejjel, haldokolva vitték az új házaspár lakására. Az eset nagyon megható, de több régi novellát olvastunk, melyben ez a mese valamivel ügyesebben van földolgozva.

— **Tánczkedvelők figyelmébe.** Molnár Mihály előnyösen ismert táncztanító Kézdí-Vásárhelyt a tanácsház nagytermében november 2-án táncziskolát nyit.

— **A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet** javára 1885. okt. 17-én rendeztek: Br. Szentkereszty Stephanie 5 frt, Szöcs Józsefné 4 frt, Molnár Józsiás 1 frt, Szöcs József polgármester 1 frt, ifj. Tóth István 1 frt, Török Sándor 20 kr. 18-án: Hankó Lászlóné 50 kr, Vántsa György (S. Szentgyörgy) 1 frt, Pap Andrásné 10 kr, Balogh Gyuláné 50 kr, Tóth Géza 20 kr, ifj. Kovács János 20 kr, Czimbalmos Ferenczné 50 kr, Jancsó Mózes (Mózesé) 10 kr, Séra Tamás 2 frt.

RÖVID HIREK.

Kolozsvárt e napokban került először színre Csepreghy hátrahagyott tragédiája, „Saul király”. A jeles mű nagy tetszést aratott. — **Óriási katonai díszmenetet** készülnek rendezni Vilmos császár ezredének 25 éves jubileumára. Részt fognak venni benne az 1864., 1866. és 1870-ki háborúkban harczolt emberek. — **Szenzációs párbaj** volt a napokban a madridi helyőrség parancsnoka és egy százados között. Addig lövöldöztek egymásra, míg mindketten meghaltak. — **Szentesen** e hó 22-én lepleztettek le a Horváth Mihály történetíró és Tóth József színművész szülőházaire helyezett emlékkövek fényes ünnepélyességgel. — **Mezőberényben** a mult héten három öngyilkosságot történt. Két fiatal ember és egy leány akasztotta fel magát. — **„Czigány-báró”** című operette adatik elő e hó 24-kén Bécsben, melynek szövegét Jókai egy elbeszélése után készítetett. — **Tömeges kivégzés** lesz közelebb Cagliariiban. Az ottani bíróság ugyanis hat vádlottat ítél halálra egy hivatalnok meggyilkolásáért. — **Fölgyújtotta a saját házát** egy csányi lakos, aztán kétszer föbe lötte magát s minthogy attól sem halt meg, borotvával összevagdalta a nyakát s a karját. — **Értékes freskokat** fedeztek föl közelebb a dévai ref. templom falán. — **Zemplénmegye** közgyűlése elhatározta, hogy Fáy András szülőházát Kohányban, születésének százados évfordulóján, 1886. május 30-án, emléktáblával jelöli meg. — **Szolnok-Dobokamegye** 1000 frttal, Szamosujvár 500 frttal lépett az erdélyrészi magyar közművelődési egyesületbe. — **Fejedelmi betege** van néhány

És eszébe jutott, hogy a minap az utcán csakugyan látta azt az embert mosolyogni, a mint szembe találkoztak.

— Igen, igen; az én bűnös, bolond fejemre mosolygott!

Maga sem tudta, hogy miért, csak bandukolt lassan fel a plebánia felé. Nem volt semmi célja; öntudatlanul vonszolta botorkáló lábait a hóban. A forrósága vitte.

A plebánia mögött a temető-utca szegletén egyszerre megállott.

— Hogy is vetődtem ide? — csodálkozott meglepetve. — Mit keresek én itt?

Azon a szegleten az első felesége lakott. Az asszony volt a ház, a ki vele azt szeretettel megosztotta annak idejében, a mig együtt éltek. Az utcára nyíló kettős ablak alatt, hóval elborítva, most is ott állott a kis pad, melyre boldogabb napokban ki-kültek este; nézték a nyári éj fényes csillagait és szítták a feljőők bókól ákácok balzsamos illatát. Oh, szép idő volt az!...

A nyugalmas kis ház fényes ablakait könnyű vékony függöny fedte, melyre a meleg szobában mozgó alakok árnyéka olykor felrajzolódott.

A csatangoló embert egy percre megállíták az ébredő emlékek.

Nézte, nézegette a fényes ablakokat:

— Ez az ő árnyéka... ez meg az anyjé...

Hosszat lélegzett és tompán mormolta magában:

— Nem volt olyan szép asszony, mint ez a mostani; de jó volt, ártatlan volt... Nem tudott úgy megbabonázni, mint ez, de bánatot sem szerzett.

S fájdalomson utána bugta:

— Aztán az enyém volt egészen!

Ezzel fejét a két tenyerébe szorítá két felől s haza felé iramodott az utca szegletéről. Haladott, haladott, pokoli kinok közt buffogva szüntelen:

Jaj! jaj!

Otthon roppant erővel lökte be az ajtót s oda rohant a kandalló előtt még mindegyre zokogó fiatal asszonyhoz. Felragadta onnan, rázta, csókolgatta s habotázott, hogy megszire kihallatszék.

A megdöbbent asszony élesen sikoltott fel öleléseire:

— Béla, megölsz! Ne szoríts úgy!

A zajra a szomszéd lakók odasereglettek, s a vadul tomboló embert megkísérték elcsendesíteni. Hanem a szép szó hasztalan volt neki: le kellett kötözni.

Annyira dühöngött.

(Gondúz.)

nap óta a budapesti Erzsébet-kórháznak. Az oláh trónörökös keresztülutaztában meghimlőzött s mivel vendéglőben bajos a betegápolás, a nevezett kórházba vétette föl magát. — **A horvát irodalom** 50 éves jubileumát e hó 19-kén ünnepelték meg Zágrábban. Ez alkalommal hét horvát író hamvai helyeztetek el e czélra emelt pavillonba. — **Oroszországban** záros határidő tűztetik ki, melyen tul németek, kik oly helyeken laknak, hol orosz várak vannak, vagy ilyenek építetnek, kénytelenek lesznek lakóhelyüket elhagyni, házaikat vagy gyáraikat pedig eladni. — **Franciaországban** a közelebbi választások alkalmával ismét a köztársasági párt győzött a monarkistákkal szemben. — **Nagy vasúti szerencsétlenség** történt Amerikában két vonat összeütközése következtében. 18 ember halva maradt, sokan megsebesültek. — **Goethe bölcsőjét** fedezték föl egy rajnamelléki helységben. A bölcsőt a frankfurti Goethe-házban helyezik el. — **Szicília szigetéről** ismét földrengést jelentenek. A fővárosban, Palermóban, egy négyemeletes ház dőlt be a földrengés következtében s majdnem valamennyi lakóját romjai alá temette. — **Villamos botot** találtak most föl, melyet különösen állatszédítők használhatnak nagy sikerrel. — **Szerencsétlenül** járt egy kőtél-táncos a napokban Prágában; a kötél elszakadt s a kőtél-táncos a karján volt 4 éves gyermekkel a magasból leesett. — **Kolozsvárt** Muresán Jakab román kántort, ki a piacon a román irredentával fenyegetődzött, a bíróság egy heti fogságra és 10 frnyi pénzbírságra ítélte. — **Gordon emlékszobrát** e hó 15-én leplezték le a londoni Queen-parkban. — „**Matlekovics-almá**”-nak nevezték el a gyümölcskiállításon egy feltűnő szép almafajt, melyből Vadady G. sárdi birtokos állított ki s melynek eddig nem volt neve. — **A brünni iparegylet** gróf Zichy Jenőt az egylet tiszteletbeli, Gelléri Mórty pedig levelező tagjává választotta. — **Kopenhágában** egy fiatal ember rálőtt a miniszterelnökre. A merénylőt elfogták. — **Magyarország marhaállománya** a múlt évben összesen 688.020,965 frt értéket képviselt. — **Országos gyümölcsészeti értekezlet** volt szerdán Budapesten. Gyümölcsészeink azon eszközökről tanácskoztak, melyekkel hazánkban a gyümölcs nagyban való termelésének felvirágoztatását biztosítani lehetne. — **Nagyszébenben** Sill Viktor ügyvéd föbe lötte magát. — **Pozsonyban** 35 darab hizott disznó fult meg a vasuton a nagy hőség miatt. — **Gyertyámos** tolnamegyei mezőváros e hó 18-án megünnepelte fennállásának 100-dik évfordulóját. — **Antwerpenben** a kiállítás egész ideje alatt 577 zsebmetszőt fogtak el. **Orsz. borászati kongresszus** lesz Budapesten az országgyűlés karácsonyi szünete után. — **A kolera.** A palermói kerületben e hó 20-án 65 ember betegedett meg és 32 halt el kolera.

rában. — **Kölcsy Ferencnek** önéletrajzát fedezték fel a dunántúli ref. egyházkerület Ráday-könyvtárában. Szemere Pálhoz van intézve, ki a költőnek életrajzát akarván megírni, ehhez kért magától Kölcsy-től adatokat. — **A braunschweigi** tartománygyűlés egyhangulag Albrecht porosz herceget választotta regenssé.

A „Magyar Háziasszonyok Naptára” 1886. évre már megjelent és beküldetett szerkesztőségünknek. Az az általános elismerés, melylyel e naptár tavaly, első megjelenése alkalmával találkozott, és az a fényes, a magyar irodalomban úgy szólván páratlan siker, melyet mindenfelé aratott, csak arra buzdította a „Magyar Háziasszony” szerkesztőségét, hogy naptárját, mely e nemből ritkítja párját, minél tökéletesebbé tegye. A „Magyar Háziasszonyok Naptarának” sehol nem szabad hiányozni ott (s a tavaly elért siker után bizonyos, hogy nem is fog hiányozni), hol a háztartás a takarékoság elvei szerint vezetetik. A „Magyar Háziasszonyok Naptára” nem csak gondos vezető és tanácsadó a háztartás minden ágában, hanem számos szép-irodalmi közleményével kellemes szórakozást fog nyújtani. A díszes kiállítás, 232 oldal terjedelmű naptár tartalma következő: I. Csillagászati rész. II. Általános érdekű rész: A felsőges uralkodó ház. — József főherceg és családja. — Világtörténeti utmutató. — Névnaptármutató tábla. — A magyar királyok genealogiája. — Hölgynevek jelentősége. — Hazánk nagyobb városai népességi arány szerint. III. Szépirodalmi és ismeretterjesztő rész. IV. Konyhaszáti rész: Mit főzünk egy éven át. (Étlapok az egész évre). — Külön étlap az év összes ünnepeire. Csizsér-Ugróczy Idától. Külön étlap az év minden hónapjára, ha vendéget kapunk. Csizsér-Ugróczy Idától. — Kis szakácskönyv. — V. Kertészeti rész: Az egész évre havi teendők a konyha-, gyümölcs- és díszkertben. — Hasznos kerti tudnivalók. VI. Háztartási rész: Havi teendők az egész évre. — Hasznos háztartási tudnivalók. — A mit nem szabad elfelejtenünk. — Háztartási leltár. — Ruhanevelők leltára. — Mit adtunk mosásba. (Januártól—decz.) — Cseléd napló. (Januártól—decemberig). VII. Könyvtartási rész: Utasítás a háztartási számadás helyes vezetéséhez. Andreától. — Táblázatok a napi kiadások részletes bejegyzéséhez az egész évre. — Táblázatok a havi és egész évi leszámolásokhoz. — T. Olvasóinkhoz. VIII. Hirdetések. Ara: füzve 1 frt. Díszkötésben 2 frt. Vidékre bérmentes ajánlott küldésért 20 krral több. Megrendelhető (legzélszeritben postautalvánnyal) a „Magyar Háziasszony” kiadóhivatalában, Budapest nagy korona-utca 19.

79-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő-intézet javára történt szives adakozásokról.

Fejér Lukácsné 10 sing fekete szőrruhakelme. Bordás György 10 sing fekete szőrruhakelme s 2 kilogramm édesség a gyermekeknek. Husvétüi ünnepek alkalmából: Pótsa Jánosné 35 drb piros tojás, 25 liter

kalácsnak való buzaliszt. Özv. Csiszár Mihályné 4 db sült tyúk és 3 kalács. Az 1884—5-iki zárvizsgálat alkalmával: Br. Szentkereszty Stephanie 8 darab könyv. Hankó Lászlóné 1 frt. Török Bálint 1 frt. Antal Zsißmondné Kovácszná 5 kenyér. Bálint Ferencz körjegyző és Márton Ignác (Lemhényből) 2 hectoliter rozs, 1 frt 62 kr pénz. Báro Szentkereszty Stephanie 2 zsák gyümölcs, 2 zsák alma és 3 véka körtve. Babos Ferencz 1 véka gyümölcs.

Fogadják a jótékony adakozók az árvaház nevében leghálásabb köszönetünket.

K. Váshhely, 1885. okt. 22.

Br. Szentkereszty Stephanie, elnök.

Vajna Károly, jegyző, h. titkár.

Szerkesztői izenet.

Sz. F. Százazpatak. Köszönjük. Hasonlókat jövőre is kérünk.

Felelős szerkesztők:

Ilj. Dobay János.

Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Nyilt tér.)*

Papolcz, 1885. okt. 21.

Motto: Ignotos fallit, notis est derisni.

T. szerkesztőség! A reciprocitás szempontjából kérek kevés helyet alábbi soraimnak. Becses lapja 84-ik számában Papolczról egy levél jelent meg, melynek írója magát Bede Károlynak nevezi. Eltekintve a levélben felhozott különféle badarságoktól, szó van ott „Olvasó-egyletünk”-ről s annak elnökéről is. Az olvasó közönség tájékozása végett meg kívánom jegyezni, hogy Papolczon nincs „Olvasó-egylet”, hanem igen is volt még a régi időből egy néhány — inkább ifjúsági iratokból álló — olvasókönyv; e könyveknek rendezésére s idő folytán lehető gyarapítására vállalkoztam én néhány tagtárssal, s hogy ez utóbbi czél eléérések, egyebek mellett évenként fizetendő tagsági díjt állapítottunk meg egymás között. B. K. tagsági díjt sohasem fizetvén, tagja nem is lehetett e társulatnak, s mégis „Olvasó-egyletünk”-ről beszél. Így hát teljesen jogtalanul avatkozott e társulat ügyébe — mint szokott mindenbe — s még jogtalanabban járt el, midőn ebből kiindulva, egyéni dolgaimba is beleártotta magát. No, de ez neki „természete”; én hát nem is annyira érte, mint a minket s dolgainkat közelebből nem ismerő közönségért írom e néhány sort.

B. K. közönségünket miserabilis (de te fabula narratur) közönségnek nevezvén el, időnként

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

— s pedig gyakran — Községi miseriákat szokott világ elé tálni közönségünk. Én azonban most nem azokról szándékozom reflektálni, mert e munka szükségtelen lenne azokra nézve, kik bennünket ismernek; érdektelen azokra, kik nem ismernek; hanem a miseriák íróját mutatom be a maga valódi kosztümében, mert ha ismerjük a forrást, könnyen megítélhetjük annak vizét mindenkor.

Ki az a B. K.? Egy komoly foglalkozás nélküli „inutile pondus terrae”. S minthogy teljes inertiában senki sem élhet: ő is keregett magának közhasznú foglalkozást, s ez abból áll, hogy nincs sem egyéni magánérdek, sem nyilvános hivatali állás, sem családi szentély, melyet meg ne támadna s meg ne hurcolna a világ előtt. Ebből áll az ő „normában” elsajátított tudományos mestersege. Hiába! ... hogy is mondja csak Czuczor? „Ujjából tudományt egy ember sem szopott!” E szép mesterességét üzte akkor is, midőn fennidézett levelében egyéni ügyeimbe avatkozott s egész ellenséges indulattal nyilatkozik, bár én neki sohasem vétettem. No, de hiszen ő teheti mindezeket, mert neki nincs, mit veszélyeztetnie. Kiszolgált, fiatal ember letére, 3—4 helyet s most itthon lézeng; láttuk az igazságszolgáltatás által sújtatni stb., stb. Hát bizony a moralitásnak ilyen fokán álló ember tehet, írhat bármit s bárkiről, mert morális elégtételadásra képtelen; materialiter venni azt rajta, tiltja erkölcsi érzetünk, és így az ő szavait idézve, bátran elmondhatjuk róla, hogy ő minden jók előtt „erkölcsi halott”; s hogy ő „ignotos fallit, notis est derisni”.

Végül kijelentem, hogy mással is, de különösen erkölcsi halottal — B. K.-lyal — polemiába bocsátkozni avagy replikázni sem kedvem, sem időm nincs; ám tegye, a ki az időt hasznosabb munkával elfoglalni nem képes. Valamint azt is kérem e lap t. olvasóitól, hogy minden B. K.-tól megjelenő cikket a fenn felállított mérő serpenyőben sziveskedjenek mérlegelni! ... Én magam: „Odi profanum vulgus et arceo!” ...

Földes György, papolci ref. pap.

Hirdetmény.

A kantai minorita-rendház malma 1886. Szt-György napjától egymásután következő 3, esetleg 6 évre bérbe adandó. A feltételek f. október hó 30-ig a házfőnöknél megtekinthetők.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1885. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1885. június hó 1-től.

Állomások		303. személyv.	301. gyorsv.	321. omnibusv.	Állomások		303. személyv.	301. gyorsv.	321. omnibusv.
			Este	Délután					
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	Reggel	9.45 9.47	12.50 1.09	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás Nagy-Szeben felé)	(érk. ind.)	12.12 12.37	2.36 2.41	10.02 6.00
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)		10.44 10.51	2.27 2.55	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	2.11 2.31	3.40 3.45	7.43 8.00
Botfalva	"		6.45 7.01	3.19 3.38	Nagy-Enyed	"	2.54 3.35	4.01 4.24	8.29 9.12
Földvár	"		7.19 7.33	3.57 4.17	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	3.36 4.09	4.29 4.49	9.32 10.23
Mogyorós	"		7.54 8.01	4.36 4.47	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	4.11 5.56	4.50 5.58	10.32 12.59
Apácza	"		8.19 8.45	5.08 5.42	Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	6.08 10.37	6.08 9.13	—
Köpecz	"		9.01 9.22	6.02 6.33	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	10.51 6.00	9.18 2.10	811. omn.-v. 10.37 10.05
Agostonfalva	"		9.43 10.10	7.01 7.37	Budapest	(érk. ind.)			
Alsó-Rákos	(érk. ind.)		10.29 10.39	8.01 8.21					
Homoród	(érk. ind.)		11.54 2.25	9.43 9.43					
Kacza	"								
Bene	"								
Erked	"								
Héjasfalva	"								
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)								
Medgyes	(érk. ind.)								

Brassóból Bukarest felé indul minden nap reggel fél 6 órakor a gyorsvonalat és délután 1 óra 50 perczkor az omnibusvonalat.

Nyom Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.